

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Тези

**77-ї наукової конференції професорів,
викладачів, наукових працівників,
аспірантів та студентів університету**

ТОМ 2

16 травня – 22 травня 2025 р.

В умовах воєнного стану особливого значення набуває подальше вдосконалення нормативної бази, впровадження механізмів її реального застосування, а також системна підтримка військовослужбовців і їхніх родин на всіх етапах проходження служби.

Належний рівень соціального захисту військовослужбовців не лише забезпечує гідні умови життя для них та їхніх сімей, але й безпосередньо впливає на мотивацію, боєдатність та морально-психологічний стан Збройних Сил України. Це особливо актуально в контексті необхідності залучення та утримання висококваліфікованих кадрів у військовій сфері та забезпечення ефективної реабілітації військовослужбовців після участі у бойових діях.

Література:

1. Закон України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей». Науково-практичний коментар / П.П. Бозуцький, О.В. Кривенко, А. О. Кривенко, В. Й. Пащинський. Львів: НАСВ. 2019. С.8.

2. Про соціальний та правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей : Закон України від 20.12 1991 р. № 2011-XII.URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2011-12>.

УДК 34:351.75

*І.О. Кульчій, к.держ. упр, доцент
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ

Громадська безпека є важливим елементом стабільного та гармонійного розвитку будь-якого суспільства. В Україні, яка переживає складний період трансформації та російської агресії, питання правового регулювання цієї сфери набуває особливої актуальності. Ефективна система правового забезпечення громадської безпеки є запорукою захисту прав і свобод громадян, підтримання правопорядку та створення сприятливого середовища для життєдіяльності.

Основоположні принципи забезпечення громадської безпеки в Україні закладені в Конституції України. Глава друга Основного Закону гарантує широкий спектр прав і свобод людини та громадянина, серед яких право на життя, особисту недоторканність, безпечне для життя і здоров'я довкілля, свободу пересування та інші. Держава, відповідно до статті 3 Конституції, несе головний обов'язок щодо забезпечення цих прав і свобод, що безпосередньо стосується сфери громадської безпеки [3].

Крім того, конституційні норми визначають загальні орієнтири для правового регулювання, встановлюючи межі втручання держави у права та свободи громадян під час здійснення заходів із забезпечення громадської безпеки. Принцип верховенства права, закріплений у статті 8 Конституції, вимагає, щоб усі нормативно-правові акти, що регулюють цю сферу, відповідали Конституції та законам України, а їх застосування було справедливим та неупередженим.

Закон України «Про Національну поліцію» [6] є основним законодавчим актом, що визначає правові засади організації та діяльності Національної поліції як суб'єкта забезпечення громадської безпеки та правопорядку. Закон чітко окреслює повноваження поліції, її основні завдання та функції, права та обов'язки поліцейських, а також засади їхньої відповідальності.

Важливим аспектом закону є визначення принципів діяльності поліції, серед яких верховенство права, дотримання прав і свобод людини, законність, публічність і прозорість, політична нейтральність та взаємодія з населенням. Ці принципи є ключовими для забезпечення довіри суспільства до правоохоронних органів та ефективного виконання ними своїх функцій.

Закон також регулює структуру Національної поліції, порядок проходження служби, соціальний захист поліцейських та інші важливі питання, що впливають на якість виконання завдань із забезпечення громадської безпеки.

Крім закону України «Про національну поліцію» особливості громадської безпеки визначено в Кодексі України про адміністративні правопорушення [2], який встановлює відповідальність за адміністративні правопорушення, що посягають на громадський порядок і безпеку. Кримінальний кодекс України визначає кримінальні правопорушення проти громадської безпеки та правопорядку, а також встановлює покарання за їх вчинення. Закон України «Про дорожній рух» [5] регулює відносини у сфері дорожнього руху, визначає права та обов'язки учасників дорожнього руху, спрямований на забезпечення безпеки дорожнього руху. Закон України «Про боротьбу з тероризмом» [4] визначає правові та організаційні основи боротьби з тероризмом, спрямованої на захист особи, суспільства і держави від терористичних загроз. Затверджено також і постанови Кабінету Міністрів України, накази міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, які деталізують положення законів та регулюють окремі процедурні питання у сфері громадської безпеки.

Системний аналіз цих нормативно-правових актів дозволяє оцінити повноту та узгодженість правового регулювання різних аспектів громадської безпеки. Законодавство України передбачає можливість та механізми участі громадян та громадських об'єднань у заходах, спрямованих на забезпечення громадської безпеки. Це може здійснюватися

через: участь у громадських формуваннях з охорони громадського порядку; надання допомоги правоохоронним органам у виявленні та припиненні правопорушень; ініціювання та участь у громадських обговореннях з питань громадської безпеки; здійснення громадського контролю за діяльністю правоохоронних органів; участь у розробці та реалізації місцевих програм з питань громадської безпеки; залучення громадськості до процесів забезпечення громадської безпеки сприяє підвищенню рівня довіри до правоохоронних органів, забезпечує більшу прозорість їхньої діяльності та підвищує ефективність заходів із забезпечення безпеки.

Незважаючи на розгалуженість законодавства у сфері громадської безпеки, існують певні проблемні аспекти, які потребують вирішення: зростання кіберзлочинності, терористичних загроз, гібридних війн вимагає оперативного оновлення законодавчої бази; існують окремі прогалини та неузгодженості між різними законодавчими актами, що ускладнює їх практичне застосування; не завжди налагоджена ефективна взаємодія між різними органами, відповідальними за забезпечення громадської безпеки; низький рівень правової обізнаності громадян може ускладнювати їхню взаємодію з правоохоронними органами та сприяти вчиненню правопорушень [1, С. 178].

Для вдосконалення правового регулювання громадської безпеки в Україні пропонується: провести комплексний перегляд чинного законодавства у сфері громадської безпеки з метою його адаптації до сучасних викликів та загроз, включаючи кібербезпеку, боротьбу з тероризмом та організованою злочинністю; здійснити систематизацію та кодифікацію законодавства у сфері громадської безпеки для усунення дублювання норм та неузгодженостей між різними нормативно-правовими актами; розробити та впровадити чіткі механізми координації та співпраці між усіма органами, відповідальними за забезпечення громадської безпеки; реалізовувати освітні програми та інформаційні кампанії, спрямовані на підвищення рівня правової обізнаності громадян та формування у них поваги до закону.

Література:

1. Євдокименко В. М. Сучасний стан визначеності громадської безпеки та її розмежування з публічною безпекою і порядком // *Європейські перспективи*. 2021. № 4. С. 175-181.

2. Кодекс України про адміністративні правопорушення. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>

3. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

4. Про боротьбу з тероризмом: Закон України від 20.03.2003 № 638-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#Text>

5. Про дорожній рух: Закон України від 30.06.1993 № 3353-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3353-12#Text>

6. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>